

Broj: 06-50-6480- 5 /22
Sarajevo, 24. 3. 2023. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Trg BiH 1, Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
78-03-2023			
PRISLUSNO			
Preporučeno za podneti	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Službeni broj
01,02,50-18		748/22	

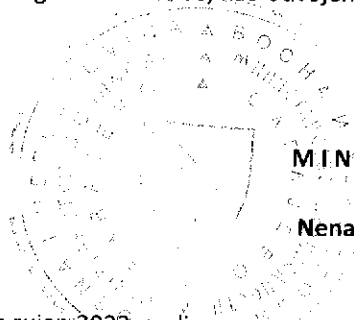
PREDMET: Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za rujan 2022. godine, dostavlja se -

Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost Bosne i Hercegovine na 8. sjednici održanoj 6. 10. 2020. godine usvojilo je zaključak kojim se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine obvezuje da dostavi *informaciju o stanju, aktuelnim problemima i poduzetim mjerama na sprječavanju ulaska ilegalnih migranata na teritoriju BiH kao i prijedlozima rješenja s operativnim planom. Zajedničko povjerenstvo obvezuje Ministarstvo sigurnosti BiH da ga jedanput u tri mjeseca informira o aktualnoj situaciji i provedbi operativnog plana za upravljanje migrantskom krizom u BiH.*

Sukladno navedenom zaključku kojim se Ministarstvo sigurnosti obvezuje da Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost informira jedanput u tri mjeseca o aktualnoj situaciji i provedbi operativnog plana za upravljanje migrantskom krizom u BiH, u prilogu akta vam dostavljamo **Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za rujan 2022. godine.** Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za rujan 2022. godine usvojena je na 3. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine održanoj 23. 2. 2023. godine.

Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za rujan 2022. godine sadržava pet međusobno povezanih tematskih oblasti. Nakon predstavljanja migracijskih podataka za prvih devet mjeseci 2022. godine, podaci za rujan 2022. prezentirani su po sljedećim tematskim oblastima: upravljanje granicom, nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini, borba protiv krijumčarenja migranata, azil, smještaj i zdravstvena zaštita migranata, i provedba IPA projekta. Izazovi u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini i provedba Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini nalaze se, kao odvojena poglavlja, na kraju informacije.

S poštovanjem,

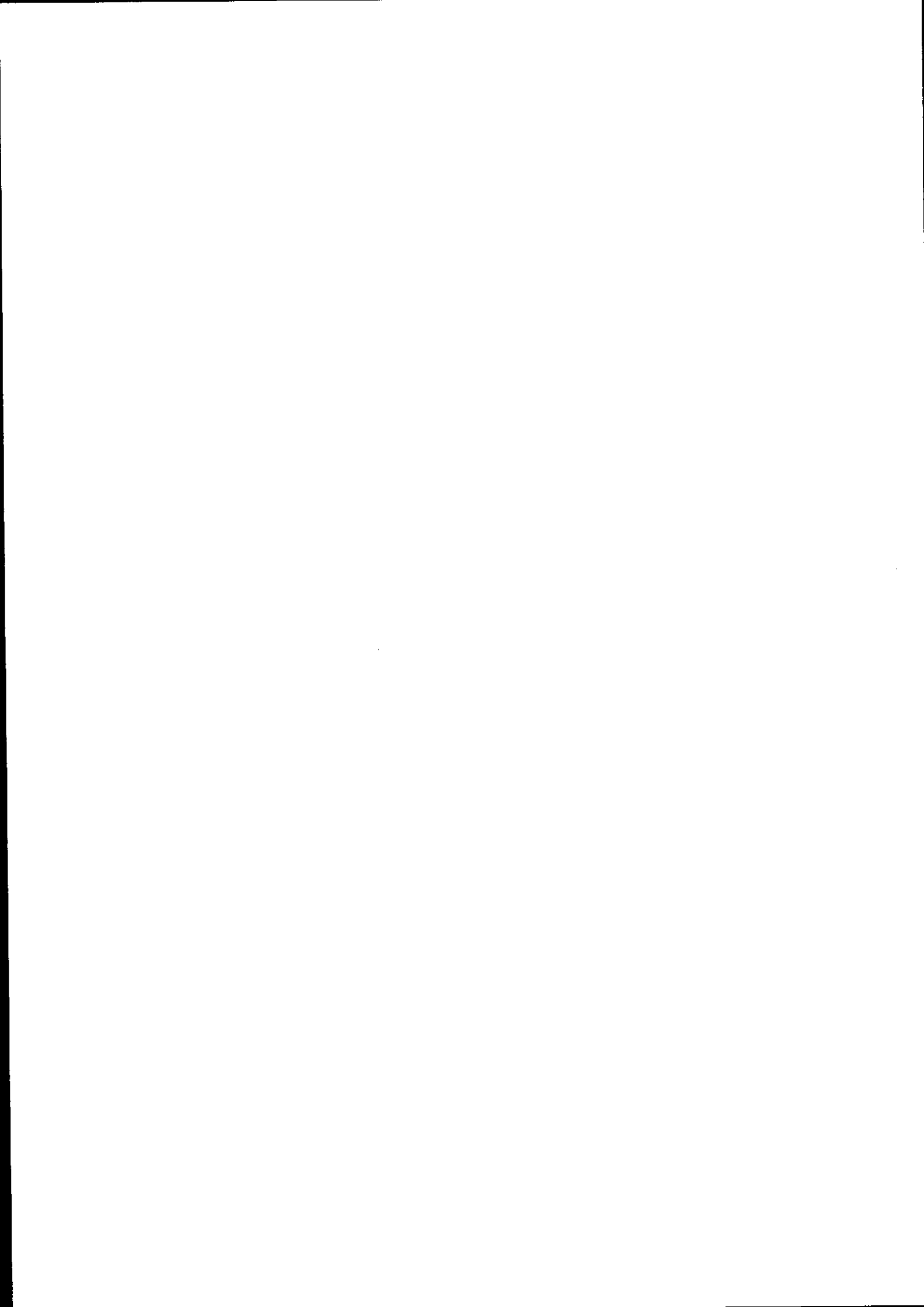

MINISTAR
Nenad Nešić

Prilog:

- Informacija o stanju u oblasti migracija u BiH za rujan 2022. godine;
- Obavijest Vijeća ministara BiH broj: 05-07-1-457-38/23 od 23. 3. 2023. godine

Dostavljeno:

- Naslovu;
- a/a

**Informacija
o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini
za rujan 2022. godine**

Sadržaj

I. Uvod	2
II. Statistički podaci o migracijama za prvih devet mjeseci 2022. godine.....	2
III. Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini.....	3
1. Razvoj migracijske politike	3
2. Upravljanje granicom	5
3. Nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini.....	7
4. Borba protiv krijumčarenja migranata.....	9
5. Azil	11
6. Smještaj migranata u Bosni i Hercegovini	11
6.1. Smještajni kapaciteti institucija Bosne i Hercegovine	11
6.2. Privremeni prihvatni centri u Bosni i Hercegovini	12
6.2.1. Smještajni kapaciteti na području Kantona Sarajevo	12
6.2.2. Smještajni kapaciteti na području Unsko-sanskog kantona.....	12
6.3. Zdravstvena zaštita migranata	12
7. Podaci o utrošku finansijskih sredstava iz IPA projekta u svrhu ublažavanja efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini	13
IV. Izazovi u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.....	15
V. Provedba Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini	17

I. Uvod

Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za rujan 2022. godine pripremljena je prema zaključcima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Predsjedništva Bosne i Hercegovine i Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost Bosne i Hercegovine Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.¹

Informacija sadržava nekoliko međusobno povezanih tematskih oblasti. Nakon uvoda, prezentirani su migracijski trendovi uočeni u prvih devet mjeseci 2022. godine. Podaci za rujan prezentirani su po sljedećim tematskim oblastima: upravljanje granicom, nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini, borba protiv krijumčarenja migranata, azil, smještaj i zdravstvena zaštita migranata i provedba IPA projekta. Izazovi u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini i provedba Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini nalaze se, kao odvojena poglavlja, na kraju informacije.

Informacija se temelji na podacima relevantnih upravnih organizacija i sektora Ministarstva sigurnosti, drugih tijela državne uprave kao i međunarodnih organizacija.²

II. Statistički podaci o migracijama za prvih devet mjeseci 2022. godine

Nezakoniti prelasci granice

Granična policija Bosne i Hercegovine u **nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska evidentirala je 6.853 osobe**. Od navedenog broja, u pokušaju nezakonitog ulaska u BiH s teritorija Srbije i Crne Gore otkriveno je 4.889 osoba, od čega je prema članku 37. Zakona o graničnoj kontroli odvraceno njih 3.814³. Istovremeno, na izlazu iz BiH otkrivene su 1.964 osobe⁴. Najviše otkrivenih osoba bili su državljani Afganistana, Burundija, Turske, Indije, Pakistan, Bangladeša i Iraka.

Prelasci granice državljana zemalja visokog migracijskog rizika

Prema podacima Granične policije Bosne i Hercegovine, u devet mjeseci 2022. godine u Bosnu i Hercegovinu ušlo je 189.770, a izašlo 166.779 državljana iz zemalja visokog migracijskog rizika što predstavlja razliku od 22.991 osobe. Najveća razlika se pojavljuje kod državljana Turske, Albanije, Iraka, Kine i Indije. U odnosu na isto razdoblje 2021. godine, broj prelazaka osoba iz zemalja visokog migracijskog rizika povećan je za 117 %. Istovremeno, najveći broj ulazaka u BiH odbijen je državljanima Turske.

¹ Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini je pripremljena po zaključcima **Vijeća ministara BiH** s 143. sjednice održane 25.5.2018. i s 144. sjednice održane 29.5.2018. godine; prema zaključku Vijeća ministara BiH s 165. sjednice održane 30.1.2019. godine, a u svezi zaključka **Predsjedništva BiH** s prve redovite sjednice održane 12.12.2018. godine, te zaključku **Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH Parlamentarne skupštine BiH** s 8. sjednice održane 6.10.2020. godine.

² Ova informacija pripremljena je na temelju preliminarnih statističkih podataka o migracijama i azilu koji se na dnevnoj osnovi dostavljaju Ministarstvu sigurnosti, podataka prikupljenih za izradu mjesečnih informacija dostavljenih od Granične policije BiH, podataka o provedbi Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH, Analize rada Granične policije BiH za devet mjeseci 2022. godine, na temelju Informacije IOM-a o izvršenju Proračuna IPA SM za razdoblje 1.1.-30.9.2022., Informacije DRC-a o pružanju zdravstvenih usluga i provedbi preventivnih mjera COVID-19 u prihvatnim centrima u BiH za razdoblje 1.1.-30.9.2022. kao i ostali relevantnih podataka dostavljenih Ministarstvu sigurnosti.

³ Radi se o procijenjenom broju osoba i u određenom broju slučajeva o istim osobama koji više puta pokušavaju nezakonito preći granicu. Također, migracijski pritisak na ulazu i izlazu iz BiH uzrokovan je opetovanim neuspjelim pokušajima prelaska, a ne ekvivalentan pojedinačnom kretanju migranata.

⁴ Ibid.

Nezakonite migracije na teritoriju Bosne i Hercegovine

Služba za poslove sa strancima prijavila je **17.311 nezakonitih migranata**⁵, 30 % više nego u istom razdoblju prethodne godine. Većina su državljani⁶ Afganistana koji zajedno s državljanima Burundija i Bangladeša zajedno čine više od polovice ukupnog broja prijavljenih nezakonitih migranata.

Tražitelji azila u Bosni i Hercegovini

Namjeru za podnošenje zahtjeva za azil u BiH iskazalo je 16.078 osoba od ukupnog broja prijavljenih nezakonitih migranata. U devet mjeseci 2022. godine, osam osoba iskazalo je namjeru na graničnim prijelazima. Istovremeno, **zahtjev za azil podnijelo je 120 osoba**.

Supsidijarna zaštita priznata je za 29 osoba, a produljena za deset osoba. Zahtjev za azil odbijen je za 26 osoba, dok su postupci po zahtjevu za azil obustavljeni za 109 osoba.⁷

Vraćanje/Readmisija

Na temelju readmisijskih sporazuma s susjednim zemljama, prihvaćena su 494 nezakonita migranta, dok je vraćeno njih 520. Najveći broj prihvaćenih i vraćenih migranata su državljani Turske.⁸

Statistički podaci o migracijama za rujan 2022. godine prema glavnim indikatorima prikazani su u narednim tematskim poglavljima.

III. Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini

1. Razvoj migracijske politike

U 2022. godini Ministarstvo sigurnosti nastavilo je s prilagođavanjem politike kao odgovora na izmijenjenu situaciju u svezi s pandemijom bolesti COVID-19. Usvojene je odluka kojom se van snage stavlja Odluka o propisivanju dodatnih uvjeta za ulazak stranaca u BiH, Odluka o ograničenju kretanja i boravka stranaca u BiH te je izmijenjena i dopunjena Odluka o statusu stranaca za vrijeme važenja Odluke o proglašenju nastanka stanja prirodne ili druge nesreće na teritoriji Bosne i Hercegovine u dijelu koji se odnosi na preciziranje okolnosti u kojima se ova odluka može primjeniti, kao i obaveze dostavljanja dokaza o postojanju okolnosti koje ističe stranac o čijem statusu se rješava u smislu ove odluke.

Kako bi se odgovorilo na situaciju priljeva izbjeglog stanovništva iz Ukrajine, Ministarstvo sigurnosti predložilo je više odluka kojima se olakšava ulazak i boravak državljanina Ukrajine u Bosni i Hercegovini na temelju humanitarnih razloga uzrokovanih sigurnosnom situacijom u Ukrajini. Vijeće ministara usvojilo je predložene odluke.

Imajući u vidu važnost kontinuiranog funkcioniranja Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini, te da se aktivnosti koje ovo tijelo provodi realizuju shodno nadležnostima institucija, agencija i sektora koje imaju predstavnike u ovom tijelu Odluka o formiranju Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini izmijenjena je i dopunjena na način da se preciziraju pozicije odnosno konkretna radna mjesta preko kojih

⁵ Podatak se odnosi na migrante koje je Granična policija predala Službi za poslove sa strancima, migrante koji su otkriveni na teritoriju BiH nakon nezakonitog prelaska državne granice i strance koji u BiH borave duže od vremena određenog u vizi ili u dozvoli privremenog boravka.

⁶ Podaci o državljanstvu prezentirani u informaciji temelje se većinom na izjavama migranata.

⁷ Ovaj podatak Sektora za azil pokazuje postupke koji su završeni u prvih devet mjeseci 2022. godine prema odredbama Zakona o azilu.

⁸ Podaci iz Analize rada Granične policije BiH za devet mjeseci 2022. godine.

institucije ostvaruju svoju ulogu u ovom tijelu. Na ovaj način osiguran je neometan rad ovog tijela u slučaju kada predstavnik u Koordinacionom tijelu bude spriječen da obavlja poslove svog radnog mjesta u instituciji iz koje dolazi ili njegova pozicija ostane upražnjena.

Sa značajnim zakašnjenjem, usvojena je Odluka o najmanjem iznosu sredstava potrebnom za izdržavanje stranca za vrijeme namjeravanog boravka u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu.

Migracijski profil Bosne i Hercegovine za 2021. godinu, četrnaesti po redu, usvojen je na 54. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine održanoj 28. srpnja 2022. godine.

Ministarstvo sigurnosti pripremiло je osam informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini koje se prema zaključcima upućuju Vijeću ministara, Predsjedništvu i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo vanjskih poslova sukladno Zakonu o strancima donijelo je novi Pravilnik o postupanju prilikom izdavanja vize za kratkoročni boravak (Viza C) i aerodromske tranzitne vize (Viza A) u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", 12/22).

Prijedlog Strategije u oblasti migracija i azila i Akcijskog plana za razdoblje 2021. - 2025. godina upućen je Generalnom tajništvu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 10. siječnja 2022. godine na usvajanje. Jedan od 14 prioriteta iz mišljenja Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji, koje treba ispuniti Bosna i Hercegovina glasi: osiguravanje učinkovite koordinacije, na svim razinama, upravljanje granicama i sposobnost upravljanja migracijama, kao i osiguranje funkcioniranja sustava azila (prioritet 8.), u čemu se dodatno ogleda značaj usvajanja ovog strateškog dokumenta.

Radna skupina finalizirala je Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima kojim će se pravni okvir za ulazak, kretanje i boravak stranaca u BiH dodatno unaprijediti, te uskladiti s:

- Uredbom (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. marta 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama),
- Direktivom (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. maja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova au pair.

Međunarodna suradnja u oblasti migracija

U rujnu 2022. godine, Ministarstvo sigurnosti organiziralo je **Drugu Regionalnu konferenciju "Sarajevo Migration Dialogue"**. Ovaj skup na visokom nivou okupio je ključne osobe iz oblasti migracija, azila i upravljanja granicama iz regije, Europske unije i Švicarske. Fokus konferencije bila je regionalna suradnja, definiranje najboljih praksi u upravljanju migracijama kao i jačanja kapaciteta za koordinaciju nadležnih institucija zemlja Zapadnog Balkana. Također, sudionici su imali mogućnost diskusije o povratku i readmisiji migranata u zemlje porijekla, borbi protiv ilegalnih migracija, krijumčarenja i trgovanja ljudima.

Nakon službene posjete delegacije Islamske Republike Pakistana u srpnju 2022. godine, uzvratna posjeta predstavnika Ministarstva sigurnosti i Službe za poslove sa strancima održana je u rujnu. Na sastanku, održanom u Islamabadu, nastavljani su razgovori o unaprjeđenju i ubrzanju readmisije osoba koje borave bez dozvole u Bosni i Hercegovini na temelju

zaključenog Sporazuma o readmisiji između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Islamske Republike Pakistan i uvođenju sustava za digitalnu obradu zahtjeva za readmisiju (RCMS) čime bi se ubrzao postupak utvrđivanja identiteta migranata.

Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine nije zaprimilo odgovore na dopise kojim se iskazuje zainteresiranost za ugovorno reguliranje i zaključivanje sporazuma o readmisiji s Palestinom, Eritrejom, Somalijom i Jemenom, kao i na prosljeđene nacрте sporazuma o readmisiji s Bangladešom, Afganistanom i Libijom. Donesena je Odluka o pokretanju postupka vođenja pregovora radi zaključivanja Sporazuma između Vijeća ministara BiH i Libanske Republike o readmisiji osoba koje borave bez dozvole.

2. Upravljanje granicom

Broj migranata otkrivenih u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska državne granice varirao je u širokom rasponu tijekom prvih devet mjeseci 2022. godine, od 207 u siječnju do 2.166 otkrivenih osoba u rujnu 2022. godine. U posljednja dva izvještajna mjeseca evidentirano je bitno povećanje ovog broja što je utjecalo na ocjenu migracijskog pritiska.

Prema podacima Granične policije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Granična policija) u rujnu 2022. godine otkriveno je 2.166 osoba, što je 80,35 % više nego u kolovozu iste godine. Od ovog ukupnog broja, u pokušaju nezakonitog ulaska u BiH s teritorija Srbije i Crne Gore otkriveno je 1.395 osoba, a odvraceno 955 prema članku 37. Zakona o graničnoj kontroli. Na izlazu iz BiH otkrivena je 771 osoba. Najveći broj otkrivenih osoba bili su državljani Burundija, Afganistana, Bangladeša, Pakistana, Indije, Turske, Sirije i Iraka.

Kao i prethodnih mjeseci, najveći migracijski pritisak na ulazu u BiH bilježi se na području djelovanja Jedinice granične policije (JGP) Zvornik i Hum-Foča, dok je na izlazu prisutan u zonama djelovanja JGP Gradiška, Velika Kladuša, Brod i Izačić.

Oko 92 % nezakonitih migranata otkriveno je izvan područja graničnog prijelaza odnosno u graničnom pojasu. Na graničnim prijelazima zabilježeni su pokušaji nezakonitog prelaska državne granice skrivanjem migranata u tovarnom prostoru teretnih motornih vozila, korištenjem falsificiranih ili tuđih putnih isprava ili drugih dokumenata te izbjegavanjem graničnih provjera pretrčavanjem preko graničnih prijelaza ili nezaustavljanjem na predviđenim mjestima⁹. Tijekom devet mjeseci zabilježeno je 50 slučajeva pokušaja nezakonitih prelazaka državne granice u tovarnom prostoru teretnih motornih vozila, kojom prilikom je zatečeno oko 240 osoba.

Reagirajući na povećan broj nezakonitih ulazaka na teritorij BiH, Granična policija kontinuirano osigurava izvanredan angažman policijskih službenika Granične policije u organizacijskoj jedinici Zvornik kao i angažman policijskih službenika Jedinice granične policije za podršku i kontrolu Čapljina u zoni odgovornosti jedinice Trebinje.

Pored vlastitih ljudskih i materijalno-tehničkih kapaciteta, nadzor državne granice provodi se i u suradnji s policijskim agencijama u BiH. Suradnja s Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela i SIPA-om regulirana je odlukama ministra sigurnosti i slijedom toga:

Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine, odnosno četiri policijska službenika angažirana su u zoni odgovornosti Jedinice granične policije Višegrad.

⁹ Jedinice granične policije na kojima su evidentirani pokušaji nezakonitog prelaska na graničnim prijelazima u prvih devet mjeseci 2022. godine su Šamac, Orašje, Klobuk, Donji Svilaj, Brod, Gradiška, Karakaj, Klobuk, Izačić, Velika Kladuša, Bratunac Novi, Bijača, Rača, Hum, Hadžin potok i Vardište, zračne luke Sarajevo i Tuzla.

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA), odnosno pet policijskih službenika angažirano je u zoni Jedinice granične policije Zvornik u rujnu 2022. godine.

Od početka 2022. godine, jednak broj policijskih službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela i SIPA-e pružilo je podršku Graničnoj policiji u nadzoru granice.

Pojedinačni sporazumi o pružanju pomoći i operativnoj suradnji u nadzoru granice potpisani su s Ministarstvom unutarnjih poslova Republike Srpske, kantonalnim ministarstvima unutarnjih poslova te Policijom Brčko distrikta BiH. Slijedom toga u rujnu 2022. godine ispomoć Graničnoj policiji na poslovima nadzora granice pružilo je:

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske u zonama odgovornosti jedinica Granične policije (JGP) Hum-Foča, Zvornik, Bijeljina i Trebinje. Angažirano je ukupno 40 policijskih službenika od čega najveći broj na području djelovanja Jedinice granične policije Zvornik.

Broj policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova RS-a smanjen je s 54 na njih 40 od lipnja 2022. godine.

Ministarstvo unutarnjih poslova Posavskog kantona na području djelovanja jedinica Granične policije Orašje i Brod. Angažirana su dva policijska službenika iz policijskih uprava Orašje i Odžak.

Policija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine na području djelovanja jedinice Granične policije Brčko. Angažiran je jedan policijski službenik institucije Distrikta.

Pored navedenih policijskih agencija, u devet mjeseci 2022. godine podršku Graničnoj policiji pružili su i Ministarstvo unutarnjih poslova Kantona 10 te Ministarstvo unutarnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Suradnja s susjednim državama nastavljena je putem mješovitih ophodnji i održavanjem sastanaka s graničnim tijelima susjednih zemalja. Tijekom devet mjeseci 2022. godine provedeno je 1.939 mješovitih ophodnji, od čega najveći broj na teritoriju Republike Srbije, njih 1.088. Također, održano je 289 sastanaka na lokalnoj i 19 na regionalnoj razini, od čega najviše s nadležnim tijelom Republike Hrvatske.

Nastavljeno je s ulaganjem u kapacitete Granične policije kao što je opremanje graničnih prijelaza, tehničku opremljenost, edukaciju i sl. kako bi učinkovito nadzirala državnu granicu.

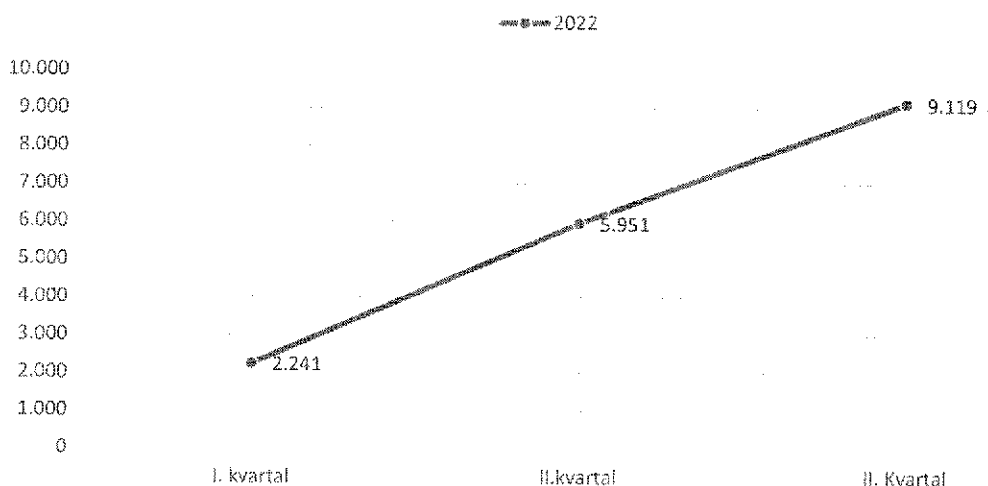
Mjere predložene od Granične policije radi unaprjeđenja uvjeta rada prezentirane su u više prethodnih informacija o stanju u oblasti migracija u BiH. One se odnose na: okončanje aktivnosti usvajanja Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Granične policije Bosne i Hercegovine; poduzimanje dodatnih napora radi realizacije projekata usmjerenih na jačanje materijalnih kapaciteta za borbu protiv nezakonitih migracija; izmjenu odredbi Zakona o policijskim službenicima BiH u dijelu interno premještaja policijskih službenika, rada u policijskoj agenciji nakon sticanja uvjeta za umirovljenje, radnog vremena i godišnjeg odmora; osiguranje dodatnih proračunskih sredstava za financiranje utroška goriva, obnavljanje i održavanje vozila i opreme; iznalaženje načina za angažman policijskih službenika iz drugih agencija koji bi pružili ispomoć Graničnoj policiji umjesto službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, te ubrzanje aktivnosti na donošenju novog Programa sigurnosti civilnog zrakoplovstva BiH kojim bi se izvršio prenos mjerodavnosti za obavljanje poslova protudiverzijskih pregleda putnika i kabinskog prtljaga s Granične policije na operatere zračne luke.

3. Nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini

U rujnu 2022. godine nastavljen je povećan priljev migranata u prostor Europske unije duž glavnih ulaznih ruta¹⁰, što je izravno utjecalo na migracijska kretanja preko teritorija Bosne i Hercegovine. Prema podacima Službe za poslove sa strancima, broj prijavljenih nezakonitih migranata u trećem kvartalu 2022. godine je 1,5 puta veći u odnosu na drugi kvartal, a četverostruko veći u odnosu na prvi kvartal ove godine.

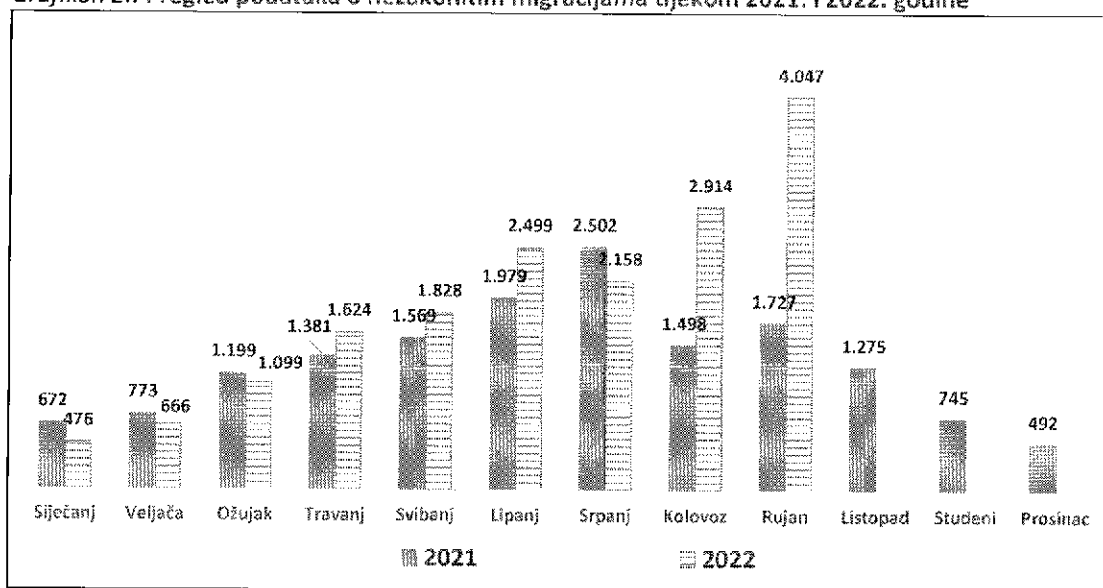
Pozitivan linearan trend migracijskih kretanja, prema kvartalima u 2022. godini prikazan je na grafikonu 1.

Grafikon 1.: Migracijska kretanja u prvom, drugom i trećem kvartalu 2022. godine

Kretanje broja nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima još je očitije na grafikonu 2. koji jasno pokazuje pozitivni linearni rast ovog broja po mjesecima, posebice u rujnu 2022. godine.

Grafikon 2.: Pregled podataka o nezakonitim migracijama tijekom 2021. i 2022. godine

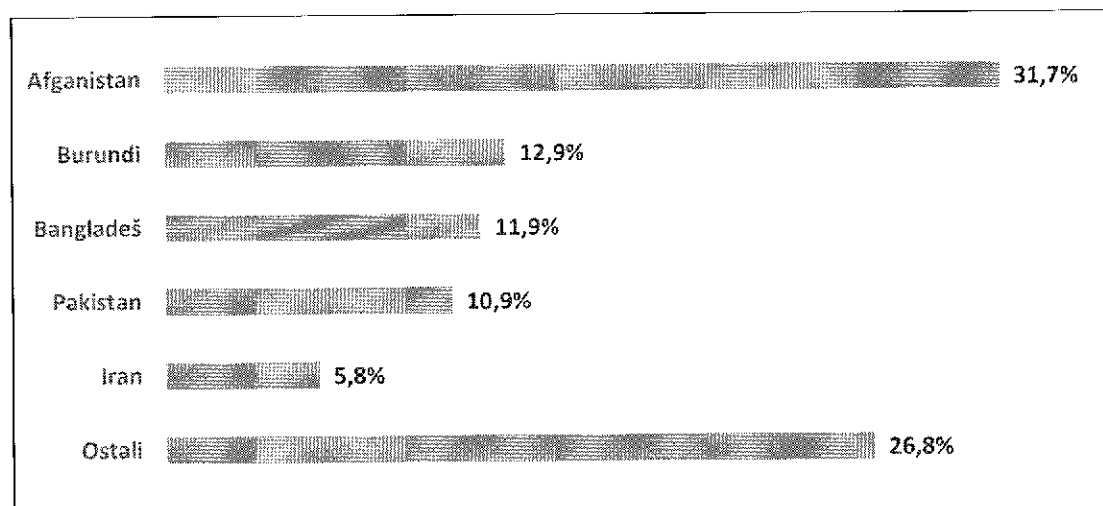
¹⁰ Tjedna izvješća Monitoring tima za ilegalne migracije EUROPOL-a dostavljena Ministarstvu sigurnosti u rujnu 2022. godine.

Broj nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u rujnu 2022. godine veći je za 72 % u odnosu na kolovoz iste godine i treći je po veličini zabilježen mjesečni broj prijavljenih nezakonitih migranata od 2018. godine. Preko 4. tisuće nezakonitih migranata na mjesečnoj razini prijavljen je zadnji put u srpnju 2019. (4.166), a prije toga u listopadu 2018. godine (4.740).

Na obim nezakonitih migracijskih tokova preko područja države utjecalo je niz međusobno povezanih faktora: povećana kretanja na migracijskoj ruti, prema podacima Frontexa¹¹ zapadnobalkanska ruta i centralnomediteranska ruta najaktivnije su rute u prva tri kvartala 2022. godine; približavanje zime, čime se povećava broj pokušaja prelaska granica; povećan broj nezakonitih ulazaka migranata (državljeni Burundija, Kube i Indije) koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize za ulazak na teritorij Srbije, odakle nastavljaju prema EU. Državljeni navedenih zemalja čine 1/5 od ukupnog broja prijavljenih nezakonitih migranata u devet mjeseci 2022. godine u BiH; nagli porast broja državljana Afganistana i Burundija evidentiranih u rujnu 2022. godine; povećan broj migrantskih obitelji u privremenim prihvatnim centrima u BiH kao i drugi faktori.

Grafikon 3. koji slijedi, prikazuje najzastupljenija državljanstva migranata u prvih devet mjeseci 2022. godine.

Grafikon 3.: Prikaz najzastupljenijih državljanstava nezakonitih migranata u 2022. godini

Kao i u prethodnim razdobljima, najveću skupinu nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima činili su državljani Afganistana (5.479). Nakon njih slijede državljani Burundija (2.234), Bangladeša (2.067), Pakistana (1.880) i Irana (1.004).

U odnosu na osmomjesečno razdoblje broj državljana Afganistana koji koriste teritorij BiH za ulazak u prostor EU povećao se za 55 %, a državljana Burundija za čak 86 %. Broj nezakonitih migranata iz ostale tri navedene države je smanjen u odnosu na prethodno promatrano razdoblje.

Od ostalih koji čine skoro jednu trećinu od ukupnog broja prijavljenih nezakonitih migranata, najbrojniji su državljani Kube, Indije, Turske, Konga i Nepala.

¹¹ <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/eu-external-borders-in-september-vlq1C> (pristupljeno: 13. 9. 2022.)

4. Borba protiv krijumčarenja migranata

Borba protiv krijumčarenja migranata ostaje važan segment u suzbijanju nezakonitih migracija. Suradnja između policijskih i pravosudnih struktura u BiH ključna je za suzbijanje aktivnosti krijumčara i kazneni progon mreže za krijumčarenje migranata.

Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine podignulo je šest optužnica protiv sedam osoba za kazneno djelo iz članka 189. „Krijumčarenje ljudi“ Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine. Doneseno je sedam presuda protiv deset osoba. Za kazneno djelo iz članka 189. „Krijumčarenje ljudi“ Kaznenog zakona BiH, a u svezi s kaznenim djelima iz čl. 189a. „Organiziranje grupe ili udruženja za počinjenje kaznenog djela“, 249. „Udruživanje radi počinjenja kaznenih djela“ i 250. „Organizirani kriminal“ KZ-a podignuta je jedna optužnica protiv jedne osobe, a doneseno je šest presuda protiv 24 osobe. Istovremeno, provodilo se 19 istraga, 14 prema članku 189., a pet po članku 189., a u svezi s čl. 189a, 249. i 250. Kaznenog zakona.

Podaci o broju izvješća podnesenih Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine i broju prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela po čl. 189. i 189a. Kaznenog zakona BiH od strane policijskih agencija u BiH prezentirani su u tabeli 1. koja slijedi. Operativne akcije i međupolijska suradnja Granične policije i SIPA-e dodatno su navedene, s obzirom na to da su ove organizacije definirane kao nositelji aktivnosti za prioritet: Intenzivirati borbu protiv krijumčarenja migranata iz Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH.

Tabela 1.: Statistički podaci za članak 189. i članak 189a. Kaznenog zakona BiH

R.br.	Policijska agencija	Izvjješće	1.1.2021 - 31.12.2021		1.1.2022 - 30.9.2022	
			Članak 189. KZ BiH	Članak 189a. KZ BiH	Članak 189. KZ BiH	Članak 189a. KZ BiH
1	Granična policija BiH	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	26	1	36	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	37	4	77	0
2	Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA)	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	8	2	3	1
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	19	9	7	3
3	MUP Republike Srpske	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	17	0	6	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	26	0	10	0
4	MUP Unsko-sanskog kantona	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	2	0	0	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	2	0	0	0
5	MUP Hercegovačko-neretvanskog kantona	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	1	0	3	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	2	0	3	0
6	MUP Zapadno-hercegovačkog kantona	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	1	0	0	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	2	0	0	0
7	MUP Kantona 10	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	8	0	1	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	9	0	1	0
8	Policija Brčko distrikta BiH	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	0	1	0	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	0	3	0	0
Σ Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH			63	4	49	1
Σ Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela			97	16	98	3
R.Br.	Struktura prijavljenih osoba po državljanstvu s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	1.1.2021 - 31.12.2021		1.1.2022 - 30.9.2022		
		Članak 189. KZ BiH	Članak 189a. KZ BiH	Članak 189. KZ BiH	Članak 189a. KZ BiH	
1	BiH	77	14	70	0	
2	NN	8	1	17	0	

3	Angola	7	0	0	0
4	Afganistan	4	1	3	0
5	Turska	0	0	3	0
6	Hrvatska	0	0	2	0
7	Egipat	0	0	2	0
UKUPNO		97	16	98	0

Tijekom prvih devet mjeseci 2022. godine podneseno je ukupno 50 izvješća prema čl. 189. i 189a. Kaznenog zakona BiH, od čega je najveći broj izvješća Tužiteljstvu BiH podnijela Granična policija. Prijavljena je ukupno 101 osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela prema navedenim odredbama Kaznenog zakona. Najviše osumnjičenih osoba su državljani BiH.

U devet mjeseci 2022. godine, Granična policija i Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) proveli su zajedničke i usporedne istrage o krijumčarenju migranata i trgovanju ljudima. Sa Službom za poslove sa strancima provedena je zajednička operativna akcija kodnog naziva „San“ na području Sarajeva i Gradiške. Osumnjičeno je osam osoba za izvršenje djela „Udruživanje radi počinjenja kaznenih djela“ iz članka 249., a u vezi s djelom „Krijumčarenje ljudi“ iz članka 189. Kaznenog zakona BiH.

Pored navedenog, pripadnici Granične policije, SIPA-e i Službe za poslove sa strancima provodili su zajedno aktivnosti na suzbijanju trgovanja ljudima, koje je, drugačija, no s krijumčarenjem migranata ponekad povezana vrsta kriminala.

Pojedinačno, Granična policija otkrila je 42 kaznena djela iz članka 189. „Krijumčarenje ljudi“ Kaznenog zakona BiH, od čega dva imaju obilježje kaznenog djela iz članka 249. „Udruživanje radi počinjenja kaznenih djela“. Osumnjičeno je 80 osoba, od kojih je 33 lišeno slobode. Najviše krijumčarenih osoba je državljana Afganistana, Burundija, Turske, Bangladeša, Pakistana i Indije.

Realizirane su dvije operativne akcije. Akcijom kodnog naziva „Zapad“ razbijen je lanac organiziranog krijumčarenja migranata iz Crne Gore, preko teritorija Bosne i Hercegovine u Hrvatsku i druge zemlje Europske unije. Druga operativna akcija kodnog naziva „Insider“ realizirana je radi sprječavanja i dokazivanja krijumčarenja migranata. Pretreseno je više lokacija na području Zvornika, Brčkog, Tuzle i Konjica. Podaci o navedenim akcijama prezentirani su prethodnim informacijama o stanju u oblasti migracija u BiH.

Na međunarodnoj razini nastavljena je suradnja s Frontexom, Interplom, Europolom kao i drugim organizacijama radi sprječavanja različitih oblika kaznenih djela. Na poziv Frontexa predstavnik Granične policije sudjelovao je u radu Koordinacijskog centra u Austriji radi realizacije operativne akcije s fokusom na ilegalne migracije i krijumčarenje ljudi „Danube 7“.

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA), pored Granične policije i Službe za poslove sa strancima, ostvaruje suradnju s Obavještajno-sigurnosnom agencijom BiH, MUP-om Republike Srpske i kantonalnim ministarstvima unutarnjih poslova protiv krijumčarenja migranata.

Na međunarodnoj razini, nastavljena je suradnja s ministarstvima unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Republike Srbije, te suradnja s zemljama regije i Europske unije kroz Operativnu skupinu Zapadnog Balkana. Državna agencija za istrage i zaštitu bit će kopredsjedatelj Operativne skupine Zapadnog Balkana od 2023. godine.

5. Azil

U rujnu 2022. godine 3.918 migranata iskazalo je namjeru za podnošenje zahtjeva za azil. Zahtjev za azil u BiH podnijelo je 7 osoba. Supsidijarna zaštita dodijeljena je za pet osoba.¹²

Prezentirani podaci ukazuju na nastavak trenda vrlo niskog udjela podnesenih zahtjeva za azil u odnosu na ukupan broj iskazanih namjera za podnošenje zahtjeva za azil u BiH. I nadalje je prisutan velik broj obustava postupaka za priznavanjem međunarodne zaštite (41 %).

Tražiteljima međunarodne zaštite kontinuirano je osiguran prihvata, smještaj i pristup identifikacijskim dokumentima u Azilantskom centru u Delijašu.

6. Smještaj migranata u Bosni i Hercegovini

Zbrinjavanje migranata u BiH zasniva se na osiguranju smještaja, hrane, zdravstvene pomoći te drugih vidova pomoći migrantima dok se nalaze na teritoriji BiH. Za smještaj migranata koriste se kapaciteti specijaliziranih ustanova institucija BiH i privremenih prihvatnih centara.

Na dan 30. 9. 2022. godine, u raspoloživim smještajnim kapacitetima od ukupno 5.350 mjesta¹³, boravilo je 3.441 osoba, od čega u privremenim prihvatnim centrima u Kantonu Sarajevo 2.579 osoba, na području Unsko-sanskog kantona 808, dok su u centrima institucija Bosne i Hercegovine boravile 54 osobe.

Prema podacima Međunarodne organizacije za migracije, u privremenom prihvatnom centru „Blažuj“ registrirano je ukupno 5.588 migranata, od kojih su 4.876 novoregistrovani to jeste po prvi put smješteni u Blažuj ili u neki od prihvatnih centara u BiH u rujnu 2022. godine. Broj odlazaka iz centra Blažuj bio je približno proporcionalan dolascima, a migranti su se zadržavali u centru u prosjeku četiri dana. Najveći broj dolazaka zabilježen je među migrantima afganistanske nacionalnosti, a povećan je i dolazak migranata iz Burundija.

6.1. Smještajni kapaciteti institucija Bosne i Hercegovine

Za smještaj migranata u BiH koriste se Imigracijski centar u Istočnom Sarajevu i Azilantski centar u Delijašu kao specijalizirane ustanove Ministarstva sigurnosti te kapaciteti Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH odnosno, Izbjegličko-prihvatni centar „Salakovac“ i Readmisijski centar u Mostaru s sjedištem u Salakovcu.¹⁴

- **Imigracijski centar** ukupnog kapaciteta 120 mjesta. U devet mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravilo je 50 osoba. Na dan 30. 9. 2022. godine u ovom centru boravilo je 47 osoba.
- **Azilantski centar** ukupnog kapaciteta 150 mjesta¹⁵. U devet mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravilo je 11 osoba. Na dan 30. 9. 2022. godine u ovom centru boravilo je 7 osoba.

¹² Ovaj podatak Sektora za azil pokazuje postupke koji su završeni u rujnu 2022. godine prema odredbama Zakona o azilu.

¹³ U centrima institucija BiH i privremenim prihvatnim centrima (Ušivak, Blažuj, Borići i Lipa).

¹⁴ Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice i Ministarstvo sigurnosti potpisali su novi protokol pod nazivom Protokol o privremenom prihvatu, smještaju i boravku stranca koji je iskazao namjeru za podnošenje zahtjeva za azil i tražitelja azila kao i žene u pokretu-žrtve nasilja i maloljetnika bez pratnje, a nalaze se u kategoriji ranjivih korisnika, u Bosni i Hercegovini tijekom privremenog smještaja u Izbjegličko-prihvatnom centru „Salakovac“ i Readmisijskom centru u Mostaru.

¹⁵ Prema podacima Službe za poslove sa strancima, nakon pribavljanja urbanističke dozvole, objavljen je tender za dogradnju kata na postojeći objekat Imigracijskog centra.

- **Izbjegličko-prihvatni centar „Salakovac“** ukupnog kapaciteta 200 mjesta. Od siječnja 2022. godine nije boravila niti jedna osoba u ovom centru.

6.2. Privremeni prihvatni centri u Bosni i Hercegovini

Privremeni prihvatni centri za smještaj i zbrinjavanje migranata u Bosni i Hercegovini nalaze se na području Kantona Sarajevo i Unsko-sanskog kantona¹⁶.

Služba za poslove sa strancima u suradnji s IOM-om vrši koordinaciju i upravljanje ovim centrima. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH odnosno, 29 policijskih službenika ove agencije pružilo je fizičko osiguranje privremenih prihvatnih centara u rujnu 2022. godine.

Krajem rujna 2022. godine, muškarci samci činili su najveći broj osoba smještenih u privremenim prihvatnim centrima. Značajno je povećan broj obitelji. S 94 (s ukupno 274 članova) koliko je evidentirano u srpnju, ovaj broj je povećan na 251 obitelj s ukupno 699 članova.

6.2.1. Smještajni kapaciteti na području Kantona Sarajevo

Kapacitet privremenog prihvatnog centra „**Ušivak**“ na području općine Hadžići je 800 mjesta. U devet mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravile su 274 osobe. Na dan 30. 9. 2022. godine u ovom centru boravilo je 680 osoba.

Kapacitet privremenog prihvatnog centra „**Blažuj**“ na području općine Ilidža je 2.000 mjesta. U devet mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravilo je 1.899 osoba. Na dan 30. 9. 2022. godine u ovom centru boravilo je 1.030 osoba.

6.2.2. Smještajni kapaciteti na području Unsko-sanskog kantona

Kapacitet privremenog prihvatnog centra „**Borići**“ u Bihaću je 580 mjesta. U devet mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravile su 163 osobe. Na dan 30. 9. 2022. godine u ovom centru boravilo je 370 osoba.

Kapacitet privremenog prihvatnog centra „**Lipa**“ na području općine Bihać je 1.500 mjesta. U devet mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravilo je 377 osoba. Na dan 30. 9. 2022. godine u ovom centru boravilo je 438 osoba.

6.3. Zdravstvena zaštita migranata

Zdravstvena zaštita migranata u Bosni i Hercegovini i dalje se osigurava u suradnji s Danskim vijećem za izbjeglice u BiH (DRC) koje ima potpisne ugovore o suradnji s izravnim pružateljima zdravstvene zaštite¹⁷. S tim u vezi, sredstva se ne uplaćuju na Jedinstveni račun trezora institucija BiH.

¹⁶ Privremeni prihvatni centri na području Kantona Sarajevo otvoreni su na temelju odluka Vlade Federacije Bosne i Hercegovine kojim su nekretnine date, za potrebe Ministarstvu sigurnosti, na korištenje Vijeću ministara BiH, dok je Vijeća ministara donijelo Odluku o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata („Službeni glasnik BiH“, broj 28/19) i Odluku o uspostavi privremenog prihvatnog centra za smještaj migranata na lokaciji „Lipa“ („Službeni glasnik BiH“, broj 2/21), koje se odnose na centre na području Unsko-sanskog kantona. Lokacije privremenih prihvatnih centara „Bira“, „Sedra“ i „Miral“ će nakon usvajanja odluka o izmjeni Odluke o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata od strane Vijeća ministara BiH zvanično prestati biti lokacije za smještaj migranata.

¹⁷ Medicinske ekipe domova zdravlja Bihać, Cazin i Velika Kladuša u Unsko-sanskom kantonu, Doma zdravlja Hadžići u Kantonu Sarajevo i Doma zdravlja Stari Grad Mostar u Hercegovačko-neretvanskom kantonu u suradnji s osobljem DRC-a pružaju usluge zdravstvene zaštite u privremenim ambulantama prihvatnih centara za smještaj migranata. Usluge sekundarne zdravstvene zaštite pružaju se u Kantonalnoj bolnici u Bihaću, Općoj bolnici u

Financijsku pomoć za pokrivanje troškova zdravstvene zaštite pruža Europska komisija putem IPA projekta *“Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH”* i projekta financiranim sredstvima Glavne uprave za civilnu zaštitu i europske operacije humanitarne pomoći (ECHO) *„Osiguran pristup zdravstvenim uslugama i zaštiti ljudskih prava za tražitelje azila, izbjeglice i migrante u BiH“*.

Prema podacima DRC-a, u razdoblju od **1. 1. 2021. do 30. 9. 2022. godine** ECHO je donirao ovoj organizaciji sredstva u ukupnom iznosu od 8.628.540,80 eura, od čega je utrošeno **5.303.777,41 eura**. U rujnu 2022. godine iskorišteno je ukupno 207.811,86 eura od navedenog iznos utrošenih sredstava.

Oboljenja respiratornog sustava (25 %) te kože i podkožnog tkiva (16 %) najčešće su evidentirana oboljenja kod migranata smještenih u privremene prihvatne centre tijekom devet mjeseci ove godine. Pored navedenog, prisustvo koronavirusa potvrđeno je kod 201 osobe koje su testirane PCR ili antigen testom. Prema podacima DRC-a, ukupno 438 migranata cijepilo se prvom, drugom ili trećom dozom cjepiva u devet mjeseci ove godine

7. Podaci o utrošku financijskih sredstava iz IPA projekta u svrhu ublažavanja efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini

Međunarodna organizacija za migracije (IOM) u suradnji s partnerskim organizacijama, odnosno Fondom Ujedinjenih nacija za djecu (UNICEF), Uredom visokog povjerenika Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR), Populacijskim fondom Ujedinjenih nacija (UNFPA) i Danskim vijećem za izbjeglice (DRC) upravlja od 2018. godine IPA projektom *“Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH”*.

Kao voditelj ovog projekta, IOM prikuplja podatke o utrošku sredstava od partnerskih organizacija i dostavlja Ministarstvu sigurnosti radi informiranja Vijeća ministara i drugih tijela BiH o stanju u oblasti migracija. **Prema navodima međunarodnih organizacija, podaci sadržani u službenom, finalnom izvješću odobrenom od strane donatora imaju obvezujući i konačan karakter.**

U ovoj informaciji prezentirani su podaci o nastanku troškova i provedbi navedenog projekta u razdoblju od 1. 1. do 30. 9. 2022. godine i od 1. 9. do 30. 9. 2022. godine. Podaci o uplati sredstava na Jedinstveni račun trezora BiH u prvih devet mjeseci prema godišnjim ugovorima između Ministarstva sigurnosti, Službe za poslove sa strancima i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice s UNHCR-om prikazani su u tabeli 2. Podaci su prikupljeni od IOM-a i internom procedurom. Podaci o uplati sredstava radi financiranja aktivnosti Službe za poslove sa strancima prikazani su prvi put u informaciji IOM-a.

Tabela 2.: Uplata donatorskih sredstava u devet mjeseci 2022. godine

Primatelj	Šifra projekta	Datum	Tranša	Iznos (KM)
Ministarstvo sigurnosti	BIH01/2022/0000000210/000	6.1.2022.	1.	130.238,40
		27.7.2022.	2.	113.958,60
Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice	BIH01/2022/0000000211/000	6.1.2022.	1.	75.972,80
Služba za poslove sa strancima	BIH01/2022/0000000212/000	19.1.2022.	1.	94.428,80

U razdoblju od 1. 1. do 30. 9. 2022. godine iz proračuna IPA projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" realizirana su sredstva u iznosu od 11.884.680 eura što uključuje ukupne troškove svih navedenih organizacija angažiranih na ovom projektu. Od navedenog iznosa u rujnu 2022. godine realizirano je 1.152.846 eura. Realizacija projektnih sredstava od strane međunarodnih organizacija koje su implementirale IPA projekt "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" prikazana je u tabeli 3. koja slijedi.

Tabela 3.: Realizacija projektnih sredstava u razdoblju od 1. 1. do 30. 9. 2022. i od 1. 9. do 30. 9. 2022. godine prema međunarodnim organizacijama

Partneri u projektu	Iznos u eurima 1.1. - 30.9.2022.	%	Iznos u eurima 1.9. - 30.9.2022.	%
IOM	10.064.799	84,7 %	932.718	80,9 %
UNICEF ¹⁸	365.558	3,1 %	-	-
UNHCR	316.056	2,7 %	38.263	3,3 %
UNFPA	422.304	3,5 %	35.718	3,1 %
DRC	715.963	6,0 %	146.147	12,7 %
UKUPNO	11.884.680	100,0 %	1.152.846	100,0 %

Detaljniji podaci o realizaciji sredstava iz proračuna IPA projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" u devet mjeseci 2022. godine prikazani u tabeli 4. koja slijedi.

Tabela 4.: Realizacija sredstava iz IPA projekta u razdoblju od 1. 1. do 30. 9. 2022. godine

Projektni partneri	Aktivnosti	1.1.-30.9.2022.
		Udio u ukupnom utrošku
IOM	izdaci privremenih prihvatnih centara (PPC)	38,14 %
	nabavke i pripreme obroka u PPC	16,70 %
	nabavka neprehrambenih artikala	8,37 %
	sigurnost i fizičko osiguranje PPC	3,28 %
	podrška Ministarstvu sigurnosti, Službi za poslove sa strancima, Graničnoj policiji i MUP-u Unsko-sanskog kantona u upravljanju migracijama	15,82 %
	pomoć i podrška lokalnoj zajednici	0,43 %
	administrativna podrška, vidljivost i upravljanje projektom	1,95 %
	UNICEF ¹⁹	zaštita djece
	koordinacija, monitoring i vidljivost	0,27 %
UNHCR	pružanje međunarodne zaštite, ekspertska podrška i koordinacija	1,00 %
	podrška Ministarstvu sigurnosti i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice ²⁰ ; tim za registraciju i utvrđivanje status	1,26 %

¹⁸ Podaci UNICEF-a odnose se na razdoblje od 1.1. - 31.7.2022. godine.

¹⁹ Podaci se odnose na razdoblje od 1.1. do 31.7.2022. godine.

²⁰ Prema podacima iz informacije IOM, UNHCR prestao je financijski podržavati rad centra Salakovac nakon 31.3.2022. godine

	- podrška Sektoru za azil; osoblje u prihvatnim centrima Delijaš i Salakovac	
	podrška Službi za poslove sa strancima za rano identificiranje i profiliranje tražitelja azila	0,40%
UNFPA	osnaživanje žena i djevojčica	3,55 %
DRC	primarna zdravstvena zaštita	6,02 %
Ukupno		100,00 %

Iz prethodne tabele je vidljivo da u ukupnim troškovima najveći udio i dalje čine troškovi funkcioniranja privremenih prihvatnih centara (66,49 %) te troškova pružanja podrške Ministarstvu sigurnosti, Službi za poslove sa strancima, Graničnoj policiji i MUP-u Unsko-sanskog kantona u upravljanju migracijama (15,82 %). Ostali troškovi čine 17,69 % u ukupnom udjelu troškova u devet mjeseci 2022. godine.

Prema podacima iz informacije IOM-a, UNHCR je započeo s financiranjem nove aktivnosti kojom se pruža podrška Službi za poslove sa strancima radi ranog identificiranja i upućivanja tražitelja azila kao i financiranje obuka komplementarnih onima iz Agencije Europske unije za azil (EUAA).

IV. Izazovi u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini

Tijela nadležna za migracije i pitanja vezana za migracije upravljaju kompleksnim procesom koji postavlja pred njih različite izazove. Mnogi od tih izazova su opći i zajednički za zemlje Europske unije i Zapadnog Balkana i jedino zajedničkim djelovanjem se može prilagoditi i odgovoriti na trenutne i buduće migracijske pritiske. Upravljanje granicom i migracijskim tokovima, suzbijanje nezakonite migracije i borba sa prekograničnim kriminalom ključni su za rješavanje migracijskih i sigurnosnih izazova zemalja na migracijskim rutama. Isto tako, važno je ubrzati odluke, povećati prilagodljivost infrastrukture za migraciju, povećati fleksibilnost upravljanja migracijama kroz brzu reakciju, kvalitetnu koordinaciju te poboljšati koherentnost regionalnih politika.

U nastavku ovog dijela informacije prezentirani su izazovi u upravljanju migracijama s kojima se suočavaju nadležna tijela u Bosni i Hercegovini:

Ključni izazovi²¹

- **Postizanje potrebnog političkog konsenzusa** po pitanju upravljanja nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.
- **Osiguranje efikasnijeg sustava koordinacije i upravljanja migracijama na svim razinama.**
- **Jačanje institucija Bosne i Hercegovine** kako bi država preuzela upravljanje migracijskim tokovima kako u sigurnosnom tako i u humanitarnom aspektu.
- **Prevazilaženje višegodišnjeg nedostatka financijskih, kadrovskih i tehničkih kapaciteta** u svim institucijama i agencijama u čijim nadležnostima su različita pitanja iz oblasti migracija.
- **Pravodobno donošenje strateških dokumenata** kojim se integrirano usmjerava razvoj politike migracija i azila kao i dokumenata kojim se predviđaju nove mjere za zaustavljanje nezakonitih migracija i zlouporabe sustava migracija i azila.

²¹ Ključni izazovi u upravljanju migracijama su ostali isti u odnosu na raniju formulaciju.

Operativni izazovi

Cjelokupan proces upravljanja migracijama s sobom nosi i zajedničke izazove koji zahtijevaju fleksibilne institucionalne i zakonodavne promjene kao odgovor na stalna migracijska kretanja:

- **Institucionalni izazovi** očituju se prvenstveno kroz nedovoljnu **kadrovsku popunjenost**, nedostatak **materijalno-tehničkih sredstava** kao i kroz nedovoljna **proračunska sredstva** potrebna za djelotvoran odgovor Granične policije BiH, Službe za poslove sa strancima, Državne agencije za istrage i zaštitu, Sektora za azil i Sektora za imigraciju Ministarstva sigurnosti kao i drugih tijela nadležnih za pitanja vezana za migracije. Također, neophodno je izmjeniti i uskladiti postojeće pravilnike o unutarnjoj organizaciji navedenih tijela mjerodavnih za pitanja migracija i azila, kako bi ista bila osposobljena i u mogućnosti da pruže efikasan odgovor na buduće migracijske izazove.
- Izazovi povezani s potrebom za stalnim **prilagođavanjem propisa Bosne i Hercegovine** s zakonodavstvom Europske unije u oblasti imigracija i azila.

Prethodno navedeni izazovi su izuzetno složeni jer zahtijevaju postizanje političkog konsenzusa po pitanju upravljanja migracijama kao i po pitanju jačanja nadležnih institucija Bosne i Hercegovine.

- Sprječavanje i suzbijanje nezakonitih migracija započinje u zemljama visokog migracijskog rizika. Stoga, prvo ukazujemo na specifični izazov s kojim se suočavaju diplomatsko-konzularna predstavništva, a odnosi se pokušaje **zloupotrebe procedura za izdavanje vize** za kratkoročni (Viza C) ili dugoročni boravak (Viza D), **koja omogućava ulazak i boravak na teritoriju Bosne i Hercegovine**.
- Bosna i Hercegovina je prema susjednim zemljama omeđena uglavnom prirodnim granicama duž riječnih tokova i vrhova planinskih masiva²², te na granici nema umjetnih fizičkih prepreka (zid, žica i sl.) za ulazak na državni teritorij. Također, Bosna i Hercegovina graniči s Republikom Hrvatskom koja će kao članica Europske unije u skoroj budućnosti pristupiti Schengen prostoru, kao i s državama na zapadnobalkanskoj ruti koja se koristi za nezakonite dolaske u zemlje Europske unije. Stoga, **poboljšanje zaštite i sigurnosti državne granice** predstavlja jedan od prioritarnih izazova u upravljanju migracijama.
- **Utvrdjivanje identiteta nezakonitih migranata** je naredni specifični izazov. Identitet nezakonitih migranata uglavnom se utvrđuje na temelju njihove izjave. Nezakoniti migranti u većini slučajeva nemaju niti jedan osobni dokument na temelju kojeg je moguće izvršiti njihovu identifikaciju ili daju lažne podatke o sebi pa tako nastaju lažni identiteti. To svakako otvara pitanje vjerodostojnosti izjava o identitetu prilikom procesuiranja migranata, organiziranja povratka ili *apliciranja* za status međunarodne zaštite.
- Za oblast međunarodne zaštite veže se pitanje **zloupotrebe sustava azila**. Iskazivanjem namjere za azil radi privremenog legaliziranja boravka na teritoriju Bosne i Hercegovine i organiziranja sekundarnog kretanja, napuštanje Bosne i Hercegovine za vrijeme

²² Strategija integriranog upravljanja granicom u BiH za razdoblje 2019.-2023. godina

trajanja postupka međunarodne zaštite neki su od uočenih oblika zloupotrebe sustava azila.

- **Provedba i dobro funkcioniranje procedura povratka.** Procedure povratka nezakonitih migranata otežane su izostankom suradnje vlasti zemlje podrijetla migranta ili države tranzita iz koje je migrant ušao na teritorij BiH.
- **Provedba skraćenog postupka povratka nezakonitih migranata** po sporazumima o readmisiji, odnosno osiguranje potrebnih uvjeta kako bi nadležna tijela, u situaciji kada sporazum o readmisiji predviđa skraćeni postupak, mogla realizirati navedeni postupak, odnosno povratak u zemlju iz koje je osoba nezakonito ušla u Bosnu i Hercegovinu.
- **Zaključivanje sporazuma o readmisiji s državama podrijetla migranata** je složen i vrlo često dugotrajan proces pregovaranja tijekom kojeg je potrebno usuglasiti stavove o više značajnih pitanja radi olakšavanja povratka i tranzita osoba koje ne ispunjavaju, ili više ne ispunjavaju uvjete za ulazak, prisustvo ili boravak na teritoriju države koja upućuje zahtjev za readmisiju.
- **Sprječavanje i borba protiv krijumčarenja migranata i trgovanja ljudima** predstavlja kontinuirani izazov za policijske agencije. Njihov rad je dodatno otežan digitalizacijom krijumčarenja odnosno zloupotrebom platformi društvenih medija, mobilnih aplikacija i šifriranih komunikacijskih alata od strane kriminalnih skupina za organiziranje svoje logistike i osiguranja profita²³. Prepreku predstavlja i identifikacija potencijalnih žrtava trgovanja ljudima.
- Pored suradnje sa zemljama podrijetla, tranzitnim zemljama kao i zemljama destinacije, potrebno je **jačati i operacionalizirati suradnju** između nadležnih tijela **Bosne i Hercegovine** i država **Europske unije**, kao i suradnju s međunarodnim organizacijama i EU agencijama koje se bave migracijama i sigurnosnim pitanjima.
- **Aktivno sudjelovanje Bosne i Hercegovine u definiranju regionalnih politika i razvoja migracijskih i azilantskih sustava** usklađenih standardima Europske unije odnosno **promoviranje regionalnog pristupa** o različitim inicijativama i relevantnim pitanjima u oblasti migracija i azila, a koji će biti usklađen s EU standardima. Pored navedenog, potrebno je dalje promovirati operativnu suradnju unutar regije kako bi se spriječile nezakonite migracije, krijumčarenje migranata i trgovanje ljudima.

Očekivani izazovi

- **Globalna sigurnosna, zdravstvena i socio-ekonomska dešavanja** koja imaju ozbiljne implikacije na migracije odnosno koja rezultiraju raseljavanjem migranata velikih razmjera.

V. Provedba Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini

Zadnji dio informacije pripremljen je prema zaključku Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost Bosne i Hercegovine Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, kojim je Ministarstvo sigurnosti obvezano da jedanput u tri mjeseca informira ovo povjerenstvo o aktualnoj situaciji i provedbi operativnog plana za upravljanje migrantskom krizom u BiH.

²³ Godišnje izvješje Europskog centra za za borbu protiv krijumčarenja migranata (EMSC) za 2021. godinu

Informacija s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH, usvojena na 22. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine održanoj 16.12.2020. godine, sadrži sedam prioriteta, 24 mjere i 127 aktivnosti.

U tabeli 5. koja slijedi prikazan je stupanj provedbe aktivnosti²⁴ iz Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH za razdoblje od 1. 1. 2021. godine do 30. 9. 2022. godine prema prioritetima Bosne i Hercegovine u oblasti migracija i azila:

- 1) Jačanje Granične policije BiH u svrhu **bolje kontrole granice**, a u cilju **sprječavanja nezakonitih ulazaka** na teritorij BiH
- 2) Jačanje kapaciteta za **efikasnije upravljanje nezakonitim migracijama** na teritoriji Bosne i Hercegovine, te funkcioniranje postojećih i uspostava i funkcioniranje novih privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata
- 3) **Realiziranje sporazuma o readmisiji** i jačanje readmisijskih kapaciteta
- 4) Jačanje kapaciteta u području azila
- 5) Intenzivirati **borbu protiv krijumčarenja migrantima**
- 6) **Podrška lokalnim zajednicama** u kojim su uspostavljeni privremeni prihvatni centri
- 7) Jačanje kapaciteta **Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u BiH-Operativnog stožera** za pitanja migracija u BiH

Tabela 5: Stupanj provedbe aktivnosti za razdoblje od 1. 1. 2021. godine do 30. 9. 2022. godine

Prioriteti u oblasti migracija i azila	Ukupan broj aktivnosti definisanih Planom mjera	Broj aktivnosti		
		Provedba u toku	Provedba nije počela	Provedba u kontinuitetu
Prioritet I.	25	24	1	21
Prioritet II.	37	21	16	8
Prioritet III.	10	9	1	7
Prioritet IV.	13	11	2	6
Prioritet V.	13	13	0	9
Prioritet VI.	18	5	13	2
Prioritet VII.	11	10	1	7
Ukupno	127	93	34	60

Od ukupnog broja predviđenih aktivnosti, provode se 93 aktivnosti ili 73 %, od čega je 58 provedeno u potpunosti, a realizacija 35 aktivnosti je započela. Ne provode se 34 aktivnosti. Nedostatak finansijskih sredstava i izostanak donošenja propisa važnih za funkcioniranje i jačanje tijela nadležnih za imigracije glavni su razlozi za njihovu ne provedbu. Od ukupno 127 aktivnosti, 60 se provodi u kontinuitetu.

²⁴ Procjena stupnja provedbe aktivnosti iz Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH urađena je na temelju podataka dostavljenih od nositelja aktivnosti.

Broj: 05-07-1-457-38/23
Sarajevo, 23. 3. 2023. godine

06 J

MINISTARSTVO SIGURNOSTI BiH
- *n/r tajniku Ministarstva* –
Trg BiH 1, 71000 Sarajevo

 BOSNA I HERCEGOVINA-БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
MINISTARSTVO SIGURNOSTI-BEZBJEDNOSTI
МИНИСТАРСТВО СИГУРНОСТИ-БЕЗБЈЕДНОСТИ
SARAJEVO - САРАЈЕВО

SB

PRIMLJENO: ПРИМЛ. БРОЈ: 05-07-2023			
Ustr. jedinica Устр. јединица	Klasif. oznaka Класиф. ознака	Radni broj Радни број	Broj priloga Број прилога
06	SD	6680-4	122

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 3. sjednici održanoj 23. 2. 2023. godine, razmotrilo je Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za rujan 2022. godine te s tim u vezi zaključilo:

- usvaja se Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za rujan 2022. godine, broj: 06-50-6480-3/22 od 24. 11. 2022. godine;
- zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za rujan 2022. godine dostavi Predsjedništvu Bosne i Hercegovine na daljnje razmatranje;
- zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za rujan 2022. godine dostavi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine na daljnje razmatranje.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

- naslovu
- u spis broj: 05-04-2-2809/22
- a/a

